

02. Cahit Zarifoğlu'nun çocuk masallarının Türkçe öğretmeni adaylarının konuşma becerilerine etkisi

Musa KAYA¹

şemsinur ARICI²

APA: Kaya, M. & Arıcı, ř. (2023). Cahit Zarifoğlu'nun çocuk masallarının Türkçe öğretmeni adaylarının konuşma becerilerine etkisi. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (33), 21-33. DOI: 10.29000/rumelide.1279031

Öz

Cahit Zarifoğlu'nun masallarının Türkçe öğretmeni adaylarının konuşma becerilerine etkisini ortaya koyup öğretmen adaylarının konuşma becerilerini geliştirmeyi amaçlayan bu araştırmada öntest-son test kontrol gruplu deneysel desen kullanılmış, araştırma öncesinde her iki gruba da konuşma becerisi derecelendirme ölçeği ön test olarak uygulanmıştır. Ardından dört haftalık uygulama yapılmış, uygulamada deney grubu öğrencilerine Cahit Zarifoğlu'nun masalları ("Serçekuş", "Ağaçkakanlar", "Katıraslan", "Yürekdede ile Padişah", "Küçük şehzade", "Motorlu Kuş", "Kuşların Dili") okutulmuş; sonrasında ise öğretmen adaylarına okudukları masallar üzerine konuşma, tartışma ve sunumlar yaptırılmıştır. Kontrol grubuna Cahit Zarifoğlu'nun masalları okutulmamış ve herhangi bir uygulama yapılmamıştır. Uygulama sonrasında ise her iki gruba da konuşma becerisi derecelendirme ölçeği son test olarak uygulanmıştır. SPSS paket programının kullanıldığı araştırmada veriler bağımsız örneklemler için t-testiyle analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda Cahit Zarifoğlu'nun masallarının okutulan deney grubundaki öğrencilerin konuşma becerilerinin kontrol grubundaki öğrencilere göre önemli ölçüde geliştiği tespit edilmiştir. Konuşma becerisi kişinin kendini ifade etmekte kullandığı temel dil becerisi olduğu için öğretmenlerin de derslerde ve toplum içerisinde kendilerini ifade ederken en fazla konuşma becerisini kullanmaları dikkate alındığında Türkçe öğretmeni adaylarının konuşma becerilerinin Cahit Zarifoğlu'nun masalları aracılığıyla gelişmiş olması bu bakımdan önem taşımaktadır. Türkçe öğretmeni adaylarının temel dil becerilerinin edinimleri sırasında sorunla karşılaşmaları mesleğin kabul edilebilirliğini azaltacağı için öncelikle bu alandaki sorunların giderilerek, eksikliklerin çeşitli yollarla tamamlanabilmesi amacıyla etkinlikler yapılması gerekmektedir.

Anahtar kelimeler: Cahit Zarifoğlu, çocuk masalları, Türkçe öğretmeni adayları, konuşma becerisi

The effect of Cahit Zarifoğlu's children's tales on Turkish teacher candidates' speaking skills

Abstract

In this research, which aims to reveal the effects of Cahit Zarifoğlu's tales on Turkish teacher candidates' speaking skills and to improve their speaking skills, the experimental design with pretest-posttest control group was used, and the speaking skill rating scale was applied to both groups as a pretest before the research. Afterwards, a four-week application was made, and Cahit Zarifoğlu's tales

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Bayburt Üniversitesi, Eğitim Fakültesi (Bayburt, Türkiye), musakaya@bayburt.edu.tr, ORCID ID: 0000-0001-6600-6753 [Araştırma makalesi, Makale kayıt tarihi: 30.01.2023 kabul tarihi: 20.04.2023; DOI: 10.29000/rumelide.1279031]

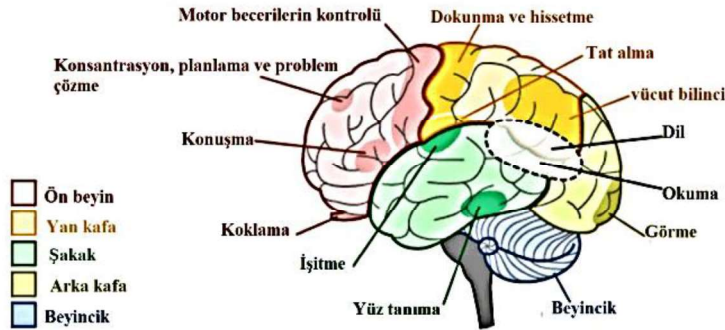
² YL Öğrencisi, Bayburt Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi (Bayburt, Türkiye), semsinurarici@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-7614-185X

(Serçekuş, Woodpeckers, Katraslan, Yurekdede and the Sultan, Little Prince, Motorized Bird, Language of the Birds) were read to the experimental group students; Afterwards, the teacher candidates were given speeches, discussions and presentations on the fairy tales they read. Cahit Zarifoğlu's tales were not read to the control group and no application was made. After the application, the speaking skill rating scale was applied to both groups as a post-test. In the study, in which the SPSS package program was used, the data were analyzed by t-test for independent samples. As a result of the research, it was determined that the speaking skills of the students in the experimental group who were taught Cahit Zarifoğlu's tales improved significantly compared to the students in the control group. Since speaking skill is the basic language skill that a person uses to express himself/herself, it is important in this respect that Turkish teacher candidates' speaking skills are developed through Cahit Zarifoğlu's tales, considering that teachers also use speaking skills the most while expressing themselves in lessons and in society. Since Turkish teacher candidates encountering problems during the acquisition of basic language skills will reduce the acceptability of the profession, first of all, it is necessary to carry out activities in order to eliminate the problems in this area and to complete the deficiencies in various ways.

Keywords: Cahit Zarifoğlu, children's tales, Turkish teacher candidates, speaking skill

Giriş

Konuşma becerisi temel dil becerilerinden biri olup bireyin kendini ifade etmesinde önemli bir role sahiptir. Konuşma düşüncenin akciğerler, ses telleri, dil ve dişler aracılığıyla dışa vurumu ve bireylerin yaşantılarının sözle paylaşım süreci (Başaran ve Erdem, 2009, s.744) olarak tanımlanabilir. Konuşma zihinsel, duygusal ve sosyal becerileri geliştiren etkileşimsel bir süreç olup bireylere anlama ve öğrenme yoluyla yeni davranışlar kazandırır. Konuşma becerisinin gelişmesi öncelikle beyinde konuşma ile sorumlu olan bölgenin sorunsuz çalışmasına bağlıdır. Beyin vücudun yönetim merkezi olup bütün işlemler beyin tarafından kontrol edilmektedir (Arici, 2021, s.179). Şekil 1'de beynin bölümleri gösterilmiştir.

Şekil 1: Beynin Bölümleri

Yukarıdaki şekilde gösterilen beyin ilgili bölümleri konuşma, koklama, işitme, yüz tanıma, görme, okuma, dil, vücut bilinci, tat alma, dokunma ve hissetme, motor becerilerin kontrolü, konsantrasyon, planlama ve problem çözme gibi işlemleri yürütmektedir. Konuşma da beyin ilgili bölümünün işlevini sağlıklı olarak yürütmesiyle tamamlanmaktadır. Dinlemeden sonra çocuklara öğretilmesi gereken dil becerisi olan konuşma becerisi eğitimle geliştirilebilir. Aile, çevre ve okul üçgeninde bireyin konuşma

becerisi çeşitli yöntemlerle geliştirilmektedir. Ancak herhangi bir konuşma bozukluğunun olması durumunda öncelikle bozukluğun giderilmesi gerekmektedir. Dizartri, mahalli ağızla konuşma, kekemelik, afazi, dil ve dudak tembelliği, damak ve dudak yarıklığı gibi bozuklukların giderilmesinde bireyin ailesi en büyük sorumluluk sahibidir (Temizyürek, Erdem ve Temizkan, s.192). Ailenin konuşma bozukluğu olan bireyle yakından ilgilenmesi ve sorunun çözümü için gayret etmesi büyük önem taşıtmaktadır. Ayrıca tıbbi müdahale gerektiren durumlarda ise bireyin tedavisi yapılmalıdır. Tıbbi sorunlar zldkten sonra aile çocuklarının konuşma becerisinin geliştirilmesi için abalmalıdır. Konuşma becerisi hikye anlatımı, sınıf içi konuşmalar, pandomim, drama, sözel raporlar, sınıf içi konuşmalar (Akyol, 2013, s.28), hafızada tutma, tartışma, serbest konuşma, ikna etme, eleştirel konuşma, katılımlı konuşma, empatik konuşma, güdümlü konuşma, kavram/kelime havuzundan seçerek konuşma, yaratıcı konuşma ve gibi yöntem ve tekniklerle (Arıcı, 2020, s.10) geliştirilebilir.

Konuşma becerisi çocukluktan itibaren gelişen bir beceri olup çocuğun masallarla tanışmasıyla birlikte daha hızlı gelişmektedir. Çünkü masallar çocuğun ruh dünyasını etkilediği kadar temel dil becerilerine de olumlu etkiler bırakmaktadır. Masal halkın ortak malı olup dilden dile yayılan, çoğunlukla kahramanlarla olağanüstü olayların anlatıldığı metinlerdir. Masallar çocukları eğlendirirken aynı zamanda eğitmekte, onlara ana dilinin kurallarını öğretmekte, merak duygularını öğrenme yolunda kanalize etmekte, güzellik duygularının gelişmesini sağlayarak büyüklere sevgilerini pekiştirmektedir (şimşek, 2005, s.75). Masalların syleşindeki kolaylık ve eğlendiricilik çocuğun dil gelişiminde önemli bir etken olup (Arıcı, 2007, s.124) masallar çocukların yetişkin bireyler gibi iletişimde yeterli dil becerisine sahip olmalarındaki işlevi açısından önemli basamaklardan biridir (Maden, 2007, s.143). Bu nedenle ocuk edebiyatı yapıtlarının çocukların etkin bir Şekilde yararlanmaları için yeterli olması gerekir. Ayrıca ocuğun eğitiminden sorumlu olan kişilerin de ocuk-kitap etkileşimi konusunda bilimsel bir yaklaşımla eğitilmeleri (Sever, 2015, s.112) de gerekmektedir.

Çocuklukta masallarla beslenmeyen bireylerin temel dil becerilerinin gelişimi zaman almaktadır. Bu durum bireyin anlama ve anlatma becerilerinde yetersizliğe sebep olmaktadır. İlerleyen yıllarda ise bu yetersizliğin giderilmesi için çokça çaba sarf edilmesi ve konuşma becerisini ve diğer dil becerilerini geliştirecek uygulamaların yapılmasını gerektirmektedir. İlk ve orta öğrenim düzeylerinde öğrencilerin konuşma becerilerinin geliştirilmemesi yüksek öğretime de yansımaktadır. Bu durumda da yüksek ğretim kurumlarındaki derslerde bu sorunun çözümüne odaklanılması elzemdir. Çünkü yüksek ğretim kurumlarından beklenen öğrencileri ilgilerine ve yeteneklerine göre yetiştirip ülkenin kalkınmasında etkin olup kendi geçimini ve mutluluğunu sağlayabileceği bir mesleğin donanımına sahip vatandaşlar olarak yetiştirilmesidir (YK, 1981, s.5350). Bunun için üniversitelerde öğrencilere alanlarına yönelik derslerin yanında çeşitli genel kültür dersleri de verilmektedir. Bu derslerden sadece Türk dili dersinde dil ve dilin kullanımı konu edinilmiştir. Farklı alanlarda ise eğer ilgili alanda temel dil becerileriyle ilgili dersler varsa o derslerde niversite öğrencilerine temel dil becerilerinin öğretimine devam edilmektedir. Ancak okul öncesi, ilk ve orta öğrenim düzeylerinde verilen eğitimin yetersizliği ve ezbere dayalı sınav sisteminin sonucu olarak günümüzde niversiteye de yansımış durumdadır. Bu durum temel dil becerileri tam anlamıyla gelişmemiş öğrencilerin üniversitelerde öğrenim görmelerine, mezun olmalarına hatta ğretmen olarak atanmalarına kadar uzamaktadır. Bu nedenle çeşitli araştırmacılar tarafından niversite ğrencilerinin konuşma becerilerine yönelik çalışmalar yapılması sonucunu doğurmuştur.

Üniversite ğrencilerinin konuşma becerileri üzerine yapılan çalışmalarda ğretmen adayları, öğrenciler ve öğretmenlerin konuşma becerisi başarı seviyelerini hem doğrudan inceleyen hem de başarı seviyelerini etkileyen ögeler açısından inceleyen araştırmaların konuşma becerisinde istenilen düzeye

ulaşamadığını (Yüceer ve Doğan, 2021, s.96), üniversite öğrencilerinin konuşma becerilerini kullanma konusunda kendilerini yetersiz buldukları, bunda da ilk ve ortaöğretim sürecinde bu beceriyi yeterince kazanmamış olmaları (Eyüp, 2013, s.110) en önemli sebep olarak ifade edilmektedir. Gerek üniversite gerekse üniversite öncesi eğitimde öğrencilerin konuşma kaygılarının azaltılması için derslerde öğrencilerin azarlanmaması, daha çok motive edilmeleri, çeşitli etkinliklerde ön hazırlık ve pratik yapılması (Arslan, 2012, s.230) büyük önem taşımaktadır. Bu nedenle öğrencilerin konuşma kaygılarının azaltılması için öğrencileri konuşmaya teşvik edici çeşitli etkinliklerle bu konuda pratik yapılması (İşcan ve Karagöz, 2016, s.202) gerekmektedir. Anlatma becerilerinden olan konuşma becerisinin geliştirilmesi öncelikle anlama becerilerinden olan okuma becerisinin de gelişmiş olmasına bağlıdır. Çünkü anlatmak için anlamış olmak gerekmektedir.

Dil öğretiminde okuma, dinleme, konuşma ve yazma becerileri birbirini tamamlar bir nitelik göstermektedir (Temizyürek, Erdem ve Temizkan, 2013, s.204). İkisinin bir arada gelişmesi bireyin konuşmasını olumlu etkilemektedir. Konuşma becerisi gelişmiş bireyler işitilebilir, akıcı, açık, bükümlü ve kulağa hoş gelen bir ses tonu ve konuşma tarzıyla kendilerini ifade etmektedirler. Bu kişiler yerel ağız özelliklerini konuşmalarına yansıtmayıp standart Türkçe konuşmaktadırlar. Öğrencilerin konuşma becerilerinin gelişmesi için öğretmenlerin de standart Türkçe konuşup öğrencilerine okuma alışkanlığı kazandırarak onların da konuşma becerilerinin gelişmesi için gayret etmeleri gerekmektedir. Öğretmenlerin ilköğretim düzeyindeki öğrencilerine masal okuyup onlara da okutarak öğrencilerin telaffuzlarını geliştirebilir. Diğer öğretim kademelerinde ise farklı türlerdeki metinler ve tekerleme gibi eğlenceli söz grupları kullanılarak öğrencilerin telaffuzları geliştirilebilir.

Bu çalışmada Cahit Zarifoğlu'nun "Serçekuş", "Ağaçkakanlar", "Katıraslan", "Yürekdede ile Padişah", "Küçük Şehzade", "Motorlu Kuş" ve "Kuşların Dili" adlı kitapları deney grubundaki Türkçe öğretmeni adaylarına okutulmuştur. Çünkü Cahit Zarifoğlu'nun masalları çağdaş masallar olarak kabul edilmekle birlikte eserlerde kahramanlar, konular ve yazarın bakış açısı fahıdır. Onun masallarında okuyucu düşünmeye sevk edilir. Kitapları yetişkinler tarafından da okunmakta ve ilgililere yol göstermektedir (Pulat, 2007, s.282). Cahit Zarifoğlu'nun üslubu birçok alanda yazın işiyle uğraştığı için okuyarlarda iz bırakmaktadır. Ancak onun dilini belirleyen en önemli yapıtları çocuk kitaplarıdır (Erdem, 2007, s.259).

Çocuk kitapları, çocuğa insanları, yaşamı tanıma ve anlama olanağı sunar (Aldı, 2007, s.271). Masalları okuyan çocuklar kendilerini bu masallardaki kahramanlarla özdeşleştirmektedirler. Çocuklar için yazılan masallar onların dünyasına hitap etmektedir.

Cahit Zarifoğlu yazdığı masalarda yaşamayı ve çocuğu ciddiye almış, çocuğa seslenirken büyüğü düşündürmüştü; büyüğü düşündürürken de çocuğu hayal edebileceği dünyalara götürmüştür (Uçan, 2007, s. 277). Cahit Zarifoğlu, geleceğin dünyasını örececek olan çocuklara çocuk çağlarında güzeli, doğruyu, hakkı ve adaleti aşılamaaya çalışmış, bu onun yazılarının da çerçevesi olmuştur (Sümeıra, 2007, s.283). Dolayısıyla bu çalışmada Cahit Zarifoğlu'nun masallarının konuşma becerisine etkisi incelenirken aynı zamanda öğretmen adaylarına Cahit Zarifoğlu da tanıtılmış olacak, onların da öğretmen olduklarında bu eserleri öğrencilerine okutmalarına imkân doğacaktır.

Araştırmanın amacı

Bu araştırma Cahit Zarifoğlu'nun çocuk masallarının Türkçe öğretmeni adaylarının konuşma becerisine etkisini araştırmak amacıyla yapılmıştır.

Yöntem

Araştırmanın deseni

Yarı deneysel desenin kullanıldığı bu araştırmada deney ve kontrol gruplarının seğimi birtakım ön ölçüm ve ölçütlerle belirlenmektedir. Aynı zamanda yarı deneysel desenlere olabilenin en iyisi olarak bakılmaktadır. Yarı deneysel desenin amacı grupların birinde görülen değişimin diğerindeki değişimden farkının boyutunu test etmektir (Büyüköztürk, 2019). Araştırmada amaçlı örneklem seğilerek, çalışma grubu belirlenmiştir. Araştırma öntest-sontest kontrol gruplu desene göre yürütölmüştür. Öntest-sontest kontrol gruplu modelde deney ve kontrol grubuna da deney öncesinde ve deney sonrasında ölçme yapılır (Köse, 2013, s.118).

Araştırma problemi

Araştırma problemi, yapılacak araştırma ile çözüm bulunmak istenen sorundur (Büyüköztürk vd., 2019, s.41). Bu araştırmada aşağıdaki problemin cevabı aranmıştır:

“Cahit Zarifoğlu'nun çocuk masallarının Türkçe öğretmeni adaylarının konuşma becerisinin geliştirilmesine etkisi nedir?”

Bu problemi çözmek amacıyla aşağıdaki alt problemlere cevap aranmıştır:

1. Deney ve kontrol grubunda bulunan öğrencilerin konuşma becerisi öntest puanları nasıldır?
2. Deney ve kontrol grubunda bulunan öğrencilerin konuşma becerisi sontest puanları nasıldır?

Evren ve örneklem

Araştırmalarda evren, araştırma sorularını cevaplamak için ihtiyaç duyulan verilerin elde edildiği canlı ya da cansız varlıklardan oluşan büyük bir grup (Büyüköztürk, 2019, s.82) olarak tanımlanmaktadır. Bu araştırmanın evreni Türkçe öğretmeni adaylarıdır, araştırmanın örneklemini ise 2022-2023 öğretim yılında Muş Alparslan Üniversitesi Eğitim Faköltesi Türkçe Öğretmenliği Programında öğrenim gören ikinci sınıf öğrencileridir.

Çalışma grubu

Araştırmaya gönöllü olarak katılan deney grubundaki ve kontrol grubundaki öğrencilere ait bilgiler aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 1. Araştırmaya katılan öğrencilerin özellikleri

Araştırma Grupları	N	
	Erkek	Kız
Deney Grubu	8	12
Kontrol Grubu	6	14

Bu araştırmaya deney grubu ve kontrol grubundan toplam kırk öğrenci katılmıştır.

Verilerin toplanması analizi

Araştırmada veriler konuşma becerisi derecelendirme ölçeği kullanılarak toplanmış ve SPSS paket programı aracılığıyla da analiz edilmiştir. Araştırmaya katılan deney grubu ve kontrol grubundaki öğrencilerinin ön değerlendirme ve son değerlendirme verileri konuşma becerisi derecelendirme ölçeği aracılığıyla bağımsız örneklem için (independent sample) t-testi kullanılarak analiz edilmiştir.

Konuşma becerisi derecelendirme ölçeği

Geliştiren Bozkurt ve Arca-Akkök (2019)'ten alınan izinle araştırmada kullanılan derecelendirme ölçeği konuşma performansına değer biçerek konuşma performansını süreç içerisinde değerlendirmek için kullanılabilir; konuşana zayıf ve güçlü olduğu zamanlarda dönüt verilebilmesini sağlayan bir araç olarak tasarlanmıştır. Anadili Türkçe olanlar için konuşma becerisi derecelendirme ölçeği bu araştırmada ön test ve son test olarak uygulanmış ve veriler toplanmıştır. Ölçekteki bütün maddelerin kapsam geçerlilik indeksleri ilgili araştırmacılar tarafından 1.0 olarak bulunmuştur.

Uygulama

Araştırmanın uygulama sürecinin başında öğrencilerin konuşma becerileri derecelendirme ölçeğiyle (ön test) değerlendirilmiştir. Ön testten sonra deney grubu öğrencilerine Cahit Zarifoğlu'nun çocuklar için yazdığı aşağıdaki masallar okutulmuş, dört hafta boyunca masallar üzerine konuşma, sunum ve tartışmalar yaptırılmıştır. Öğrencilerin uygulama sürecindeki davranışları konuşma becerisi derecelendirme ölçeğiyle tekrar değerlendirilmiştir. Kontrol grubundaki öğrencilere ise herhangi bir uygulama yapılmamıştır. Öğrencilere okutulan masallar şunlardır:

- Serçekuş (Zarifoğlu, 2012),
- Ağaçkakanlar (Zarifoğlu, 2012),
- Katıraslan (Zarifoğlu, 2012),
- Yürekdede ile Padişah (Zarifoğlu, 2012),
- Küçük Şehzade (Zarifoğlu, 2012),
- Motorlu Kuş (Zarifoğlu, 2012),
- Kuşların Dili (Zarifoğlu, 2012).

Etik Kurul Onayı

Bu araştırmanın yapılması Muş Alparslan Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulunun 02.01.2023 tarih ve 56 sayılı kararıyla uygun görülmüştür.

Bulgular

Cahit Zarifoğlu'nun çocuk masallarının Türkçe öğretmen adaylarının konuşma becerisine etkisini araştırmak amacıyla yapılan bu araştırmada deney grubunda ve kontrol grubunda bulunan öğrencilerin arasında ön bilgiler açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunup bulunmadığını belirlemek

amacıyla uygulanan konuşma becerisi derecelendirme ölçeğinde öğrencilerin puanlarının aritmetik ortalamaları arasındaki farklar bağımsız örneklemler için (independent sample) t-testi ile karşılaştırılarak aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 2. Deney grubunda ve kontrol grubunda bulunan öğrencilerinin konuşma becerisi derecelendirme ölçeği ön-test puan ortalamalarına ilişkin bağımsız örneklemler t-testi sonuçları

Ölçüm	\bar{X}	N	sd	t	p
Deney grubu	50,95	20	1,70062	-0,659	.084
Kontrol grubu	51,25	20	1,11803		

Yukarıdaki tabloda deney grubu ve kontrol grubunda araştırmaya katılan öğrencilerin uygulama öncesinde konuşma becerilerinin değerlendirilmeleri açısından önemli bir farklılık olmadığı ($p>.05$) tespit edilmiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin uygulama sonrasında konuşma becerilerinin değerlendirilmeleri bakımından anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek için yapılan bağımsız örneklemler için t testi sonuçları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 3. Deney grubu ve kontrol grubunda bulunan öğrencilerinin konuşma becerisi derecelendirme ölçeği son-test puan ortalamalarına ait bağımsız örneklemler t-testi sonuçları

Ölçüm	\bar{X}	N	sd	t	p
Deney grubu	84,30	20	5,110	-28,850	.00
Kontrol grubu	55,45	20	1,234		

Tablo 3'e göre araştırmaya deney ve kontrol grubunda katılan öğrencilerin uygulama sonrasında yapılan konuşma becerisi derecelendirme ölçeği puanları incelendiğinde deney grubu öğrencilerinin puanlarındaki artışın anlamlı olduğu [$t= -28.850, p<.00$] tespit edilmiştir.

Deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin konuşma becerilerinin derecelendirilmesinin ölçek maddelerine göre durumu aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 4. Deney grubu ve kontrol grubunda bulunan öğrencilerinin konuşma becerisi derecelendirme ölçeği maddelerine ve boyutlarına göre ortalamaları

Boyut	Gözlenen Davranışlar	Gruplar	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
SÖYLEYİŞ	Madde 1	Deney	20	3,00	,000 ^a	0,000
		Kontrol	20	2,00	,000 ^a	0,000
	Madde 2	Deney	20	3,00	,000 ^a	0,000
		Kontrol	20	1,00	,000 ^a	0,000
	Madde 3	Deney	20	4,00	,000 ^a	0,000
		Kontrol	20	2,00	,000 ^a	0,000
	Madde 4	Deney	20	3,00	,000 ^a	0,000
		Kontrol	20	1,00	,000 ^a	0,000
	Madde 5	Deney	20	3,00	,000 ^a	0,000
		Kontrol	20	2,00	,000 ^a	0,000
	Madde 6	Deney	20	3,00	,000 ^a	0,000
		Kontrol	20	2,00	,000 ^a	0,000
	Madde 7	Deney	20	2,05	0,224	0,050
		Kontrol	20	1,70	0,470	0,105
Madde 8	Deney	20	2,95	0,224	0,050	
	Kontrol	20	1,85	0,366	0,082	
Madde 9	Deney	20	2,95	0,224	0,050	
	Kontrol	20	1,05	0,224	0,050	
Madde 10	Deney	20	2,00	0,000	0,000	
	Kontrol	20	1,35	0,489	0,109	
Madde 11	Deney	20	3,00	,000 ^a	0,000	
AKICILIK	Madde 1	Deney	20	3,00	,000 ^a	0,000
		Kontrol	20	2,00	,000 ^a	0,000
	Madde 2	Deney	20	3,00	,000 ^a	0,000
		Kontrol	20	1,00	,000 ^a	0,000
	Madde 3	Deney	20	4,00	,000 ^a	0,000
		Kontrol	20	2,00	,000 ^a	0,000
	Madde 4	Deney	20	3,00	,000 ^a	0,000
		Kontrol	20	1,00	,000 ^a	0,000
	Madde 5	Deney	20	3,00	,000 ^a	0,000
		Kontrol	20	2,00	,000 ^a	0,000
	Madde 6	Deney	20	3,00	,000 ^a	0,000
Kontrol		20	2,00	,000 ^a	0,000	
Madde 7	Deney	20	2,05	0,224	0,050	
	Kontrol	20	1,70	0,470	0,105	
Madde 8	Deney	20	2,95	0,224	0,050	
	Kontrol	20	1,85	0,366	0,082	
Madde 9	Deney	20	2,95	0,224	0,050	
	Kontrol	20	1,05	0,224	0,050	
Madde 10	Deney	20	2,00	0,000	0,000	
	Kontrol	20	1,35	0,489	0,109	
Madde 11	Deney	20	3,00	,000 ^a	0,000	

	Kontrol	20	2,00	,000 ^a	0,000
	Deney	20	3,00	0,000	0,000
Madde 12	Kontrol	20	1,75	0,444	0,099
	Deney	20	2,55	0,510	0,114
Madde 13	Kontrol	20	2,00	0,000	0,000
	Deney	20	2,55	0,510	0,114
Madde 14	Kontrol	20	2,00	0,000	0,000
	Deney	20	2,55	0,510	0,114
Madde 15	Kontrol	20	1,90	0,308	0,069
	Deney	20	2,55	0,510	0,114
Madde 16	Kontrol	20	2,00	0,000	0,000
	Deney	20	2,50	0,513	0,115
Madde 17	Kontrol	20	2,00	0,000	0,000
	Deney	20	2,50	0,513	0,115
Madde 18	Kontrol	20	2,00	0,000	0,000
	Deney	20	2,55	0,510	0,114
Madde 19	Kontrol	20	2,00	0,000	0,000
	Deney	20	2,55	0,510	0,114
Madde 20	Kontrol	20	1,85	0,366	0,082
	Deney	20	2,55	0,510	0,114
Madde 21	Kontrol	20	2,00	0,000	0,000
	Deney	20	2,55	0,510	0,114
Madde 22	Kontrol	20	2,00	0,000	0,000
	Deney	20	3,00	,000 ^a	0,000
Madde 23	Deney	20	3,00	,000 ^a	0,000

İÇERİK-DİL KULLANIMI

ETKİLEşİM-şUNUM STRATEJİLERİ

	Kontrol	20	2,00	,000 ^a	0,000
	Deney	20	3,00	,000 ^a	0,000
Madde 24	Kontrol	20	2,00	,000 ^a	0,000
	Deney	20	3,00	,000 ^a	0,000
Madde 25	Kontrol	20	2,00	,000 ^a	0,000
	Deney	20	3,00	,000 ^a	0,000
Madde 26	Kontrol	20	2,00	,000 ^a	0,000
	Deney	20	3,00	,000 ^a	0,000
Madde 27	Kontrol	20	2,00	,000 ^a	0,000
	Deney	20	3,00	,000 ^a	0,000
Madde 28	Kontrol	20	2,00	,000 ^a	0,000
	Deney	20	3,00	,000 ^a	0,000
Madde 29	Kontrol	20	2,00	,000 ^a	0,000
	Deney	20	2,95	0,224	0,050
Madde 30	Kontrol	20	2,00	0,000	0,000

Yukarıdaki tabloya göre deney grubu ve kontrol grubundaki öğrencilerin konuşma becerisini derecelendirme ölçeğinin maddelerine göre karşılaştırma yapıldığında deney grubundaki öğrencilerin ortalamalarının kontrol grubunda bulunan öğrencilerin ortalamalarından daha yüksek olduğu görülmektedir. Deney grubundaki öğrencilerin, ölçeğin söyleşiş boyutundaki puan ortalamalarının toplamı 21,05 iken; kontrol grubundaki öğrencilerin puan ortalamalarının toplamı 11,70'tir. Deney grubu öğrencilerinin ölçeğin akıcılık boyutundaki puan ortalamalarının toplamı 10,90 iken kontrol grubundaki öğrencilerin puan ortalamalarının toplamı 6,25'tir. Deney grubu öğrencilerinin ölçeğin içerik-dil kullanımı boyutundaki puan ortalamalarının toplamı 20,75 iken; kontrol grubundaki öğrencilerin puan ortalamalarının toplamı 15,65'tir. Deney grubu öğrencilerinin ölçeğin etkileşim-sunum stratejileri boyutundaki puan ortalamalarının toplamı 31,60 iken kontrol grubundaki öğrencilerin puan ortalamalarının toplamı 21,85'tir.

Sonuç, tartışma ve öneriler

Cahit Zarifoğlu'nun çocuk masallarının Türkçe öğretmeni adaylarının konuşma becerisine etkisini araştırmak amacıyla yapılan bu araştırmada aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

- Cahit Zarifoğlu'nun masallarını okuyan deney grubundaki öğretmen adaylarının konuşma becerisi derecelendirme ölçeği son test puan ortalamalarının kontrol grubundaki öğretmen adaylarının puanlarının ortalamalarından daha yüksek olduğu,
- Deney grubundaki öğrencilerin kendilerini ifade etme isteklerinin kontrol grubundaki öğrencilere oranla arttığı gözlenmiştir.

Bu sonuçlar, Cahit Zarifoğlu'nun masallarının Türkçe öğretmenliği programı ikinci sınıf öğrencilerinin konuşma becerilerini geliştirmede önemli bir etkisinin olduğunu göstermesi bakımından önemlidir. Çünkü konuşma becerisi kişinin kendini ifade etmekte kullandığı temel dil becerisi olup öğretmenlerin de derslerde ve toplum içerisinde kendilerini ifade ederken en fazla konuşma becerisini kullanmaları dikkate alındığında Türkçe öğretmeni adaylarının konuşma becerilerinin Cahit Zarifoğlu'nun masaları aracılığıyla gelişmiş olması bu bakımdan önem taşımaktadır.

Bir masalı konuşma eğitiminde kullanmanın etkinliği sadece onun öğretim programındaki yerinin tanımlanmasına değil, aynı zamanda dersin yapısının ne kadar rasyonel bir şekilde organize edildiğine ve masalın öğretme olanaklarının masalla yönetilmesine bağlıdır (Valida, 2022, s.152).

Masal anlatımının prozodik konuşma becerisini geliştirdiği (Çetinkaya ve Sönmez, 2019), etkileşimli masal anlatımı uygulamasının çocukların dil gelişimini desteklediği (Çelik, 2022) tespit edilmiştir.

Konuşma becerisiyle ilgili olarak yapılan çalışmalarda görsellerle desteklenen altı şapka düşünme tekniğinin kullanılmasıyla öğrencilerin konuşma becerilerinde anlamlı artışlar görüldüğu (Kırbaş, 2012, s.1906), üniversitede öğrenim gören öğrencilerdeki öz güven eksikliklerinin konuşma becerilerini olumsuz etkilediği (Eyüp, 2013, s.110), öğretmen adaylarının konuşmaya yönelik tutumlarının orta düzeyde olduğu (Karahana, 2015, s.43), öğrencilerin konuşmacı odaklı kayđı düzeylerinin genel olarak yüksek olduğu (İşcan ve Karagöz, 2016, s.201), aşamalı gelişim etkinliklerinin aşama aşama ilerleyip diksiyon ile ilgili kavramlar ve topluluk karşısında konuşmacının psikolojisini oluşturan ölçütler açasından öğrencileri büyük ölçüde geliştirdiği (Temizkan ve Atasoy, 2016, s.94), konuşma becerisi ile ilgili yapılan çalışmaların eğilimlerine yönelik olarak yapılan içerik analizinde ise konuşma becerisinin incelenmesi ve geliştirilmesi, yöntem ve stratejiler, konuşma kayđısı ön plana çıktığı (Potur ve Yıldız, 2016, s.35) görülmüştür.

Ayrıca daha sonraki çalışmalarda ise hazırlıklı konuşmalar yapan öğretmen adaylarının konuşma kayđılarını giderdikleri (Özdemir, 2018, s.361), Türkçe öğretmenliği programında öğrenim gören öğrencilerin konuşma becerisi öz yeterli algılarının olumlu düzeyde olduğu (Özden, 2018, s.1927), öğrencilerin söylem çözümlenmesi uygulamaları ile metin işlendikçe, çözümlenme ve konuşma becerilerinde ilerleme kaydedildiği (Ünveren, 2019, s.52) ortaya konulmuştur. Bu çalışmalar konuşma becerisi alanında yapılmasına rağmen alanda beceriyi geliştirmeye yönelik çalışmaların diğerlerine oranla az olduğunu göstermektedir.

Konuşmanın geliştirilmesi için farklı yöntem ve teknikler kullanılmalıdır. Bunlardan biri beş cümle yöntemidir. Beş cümle yönteminde başlangıç durumu giriş cümlesinde anlatılır, sonraki üç cümlede gerekçelendirilir ve en son cümlede ise sonuç çıkarılır (Baurman vd., 2022, s.21). Konuşma becerisi ve konuşma eğitimi konusunda yapılan çalışmalarda öğretmen, öğrencilerine nerede, ne zaman, nasıl söz alacakları, ne zaman soru soracakları, konuşmaya başlayıp ve konuşmayı bitirmede kullanılacak ifadelere, hazırlıklı konuşmaları nasıl yapacaklarına ilişkin yönlendirmelere ve konuşma örneklerine yer

vermeli (Doğan, 2009, s. 193), günlük hayattan seçilen konular ve materyalleri konuşma içerisinde nasıl kullanacakları ve bunu nasıl geliştirecekleri (Benzer, 2019, s.658) dikkate alınmalıdır. Konuşmanın geliştirilmesi için öncelikle konuşmacıdan kaynaklanan sorunların ortadan kaldırılması gerekir. Konuşmacının heyecanı, öz güven durumu, korkusu, bilgi birikimi, motivasyonu, konuşma hedefi konuşmanın durumunu etkilediğinden konuşmacının eksikliklerinin giderilmesi gerekmektedir.

Türkçe öğretmeni adaylarının konuşma becerilerine Cahit Zarifoğlu'nun çocuk masallarının etkisini araştıran bu araştırmadan yola çıkılarak araştırmacılara aşağıdaki öneriler sunulmuştur:

- Cahit Zarifoğlu'nun masalları sadece çocuklara değil öğretmen adaylarına da okutulabilir.
- Öğretmen adaylarının konuşma becerilerinin geliştirilmesi için Türk masallarından da yararlanılabilir.
- Cahit Zarifoğlu'nun masallarının okuma, dinleme ve yazma becerilerine etkisi araştırılabilir.

Kaynaklar

- Aldı, M. (2007). Zarif Pren's'in sanat masallarına yolculuk. Yedi Güzel Damdan Biri: Cahit Zarifoğlu içinde (Hece Aylık Dergi). Hece Yayınları.
- Arıcı, B. (2020). *Etkinliklerle Türkçe öğretimi*. İKSAD Publishing House.
- Arıcı, B. (2021). Muş Alparslan Üniversitesi Öğrencilerinin Konuşma Becerisine İlişkin Tutumları. *Atlas Journal*, 7(40), 1798-1806. <https://doi.org/10.31568/atlas.680>
- Arıcı, A.F. (2007). Hayale Dayalı Türler. Eğitim fakülteleri için çocuk edebiyatı içinde. Pegem A Yayıncılık.
- Arslan, A. (2012). Üniversite Öğrencilerinin "Topluluk Karşısında Konuşma" ile ilgili Çeşitli Görüşleri (Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Örneği). *Turkish Studies (Elektronik)*, 7(3 a), 221-231.
- Başaran, M., & Erdem, İ. (2009). Öğretmen Adaylarının Güzel Konuşma Becerisi ile İlgili Görüşleri Üzerine Bir Araştırma. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 17(3), 743-754.
- Benzer, A., & Ünsal, F. (2019). Konuşma öğretiminin program ve ders kitabı ekseninde uygulamaya yansması. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 7(3), 647-662.
- Bozkurt, B. Ü., & Arıcı Akkök, E. (2019). Anadili Türkçe olan konuşucular için konuşma becerisi derecelendirme ölçeğinin geliştirilmesi. *İlköğretim Online (elektronik)*.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç-Çakmak, E., Akgün, Ö., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2019). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Pegem Akademi.
- Çelik, Y. (2022). *Etkileşimli masal anlatımı uygulamasının çocukların dil gelişimine etkisi* (Master's thesis, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü).
- Çetinkaya, F. Ç., & Sönmez, M. (2019). Masal anlatımının ilköğretim 4. sınıf öğrencilerinin konuşma becerilerine etkisi. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 14(2), 297-308.
- Doğan, Y. (2009). Konuşma becerisinin geliştirilmesine yönelik etkinlik önerileri. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(1), 185-204.
- Erdem, M.D. (2007). Cahit Zarifoğlu'nun belirleyici dil özellikleri. Yedi Güzel Damdan Biri: Cahit Zarifoğlu içinde (Hece Aylık Dergi). Hece Yayınları.
- Eyüp, E. (2013). Üniversite Öğrencilerinin Konuşma Becerilerini Kullanmaya Yönelik Tutumları. *Milli Eğitim Dergisi*, 43(197), 95-113.
- İşcan, A., & Karagöz, B. (2016). Türkçe öğretmeni adaylarının konuşma kaygılarının incelenmesi Gaziosmanpaşa üniversitesi Örneği. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(3), 193-206.

- Orhan, S., Kırbaş, A., & Topal, Y. (2012). Görsellerle desteklenmiş altı şapka düşünme tekniğinin öğrencilerin konuşma becerilerini geliştirmesine etkisi. *Electronic Turkish Studies*, 7(3).
- Özdemir, S. (2018). Türkçe öğretmeni adaylarının konuşma kaygılarını gidermede hazırlıklı konuşmaların rolü. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(1), 361-374.
- Karahan, B. Ü. (2015). Türkçe öğretmeni adaylarının konuşma eğitime yönelik tutumları (Kars ili örneği). *e-Kafkas Journal of Educational Research*, 2(1), 38-45.
- Köse, E. (2013). Bilimsel araştırma modelleri. *Bilimsel araştırma yöntemleri içinde* (Ed. R.Y.Kıncal). Nobel.
- Potur, Ö., & Yıldız, N. (2016). Konuşma Becerisi Alanında Yapılan Akademik Çalışmaların Eğilimleri. *Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi*, (18).
- Sever, S. (2015). *Çocuk edebiyatı ve okuma kültürü*. Tudem.
- Sümeýra, C. (2007). Zarif masallar. Yedi Güzel Damdan Biri: Cahit Zarifođlu içinde (Hece Aylık Dergi). Hece Yayınları.
- Şimşek, T. (2005). *Çocuk edebiyatı*. Suna.
- Temizkan, M., & Atasoy, A. (2016). Konuşma Becerisinde Aşamalı Gelişim Modelinin Etkililiği Üzerine Bir Değerlendirme/An Assessment on the Effectiveness of the Gradual Development Model in Speaking Skill. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13(34).
- Temizyürek, F., Erdem, İ., & Temizkan, M. (2007). *Konuşma eğitimi*. Pegem Akademi.
- Temizyürek, F., Erdem, İ., & Temizkan, M. (2013). *Konuşma eğitimi sözlü anlatım*. Pegem Akademi.
- Özden, M. (2018). Türkçe eğitimi lisans öğrencilerinin konuşma becerisi öz yeterlikleri. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 7(3), 1917-1930.
- Uçan, H. (2007). Cahit Zarifoğlu'nun masallarında büyüklere öğütler. Yedi Güzel Damdan Biri: Cahit Zarifoğlu içinde (Hece Aylık Dergi). Hece Yayınları.
- Ünveren, D. (2019). Söylem çözümlemesi odaklı metin işleme uygulamalarının öğrencilerin konuşma becerilerine etkisi. *Journal of Social Sciences/Sosyal Bilimler Dergisi*, 33.
- Valida, S. (2022). The role of fairy tales in the teaching of English. In *Proceedings of International Conference on Modern Science and Scientific Studies* (Vol. 1, No. 1, pp. 151-156).
- Yüceer, D., & Doğan, Y. (2014). Türkçe öğretmenliği birinci sınıf öğrencilerinin hazırlıksız konuşma becerileri üzerine bir araştırma. *Muallim Rifat Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(2), 81-103.
- Yüksek Öğretim Kanunu (2547). RG. Tarih: 1981; Sayı: 17506. <https://mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.2547.pdf>
- Zarifoğlu, C. (2012). Serçekuş. Beyan.
- Zarifoğlu, C. (2012). Ağaçkakanlar. Beyan.
- Zarifoğlu, C. (2012). Katraslan. Beyan.
- Zarifoğlu, C. (2012). Yürekdede ile Padişah. Beyan.
- Zarifoğlu, C. (2012). Küçük Şehzade. Beyan.
- Zarifoğlu, C. (2012). Motorlu Kuş. Beyan.
- Zarifoğlu, C. (2012). Kuşların Dili. Beyan.